

רש"י

(א) ויהי ביום כלות משה - כלת כתיב, יום הקמת המשכן היו ישראל ככלה הנכנסת לחופה: **כלות משה** - בצלאל ואהליאב וכל חכם לב עשו את המשכן, ותלאו הכתוב במשה, לפי שמסר נפשו עליו לראות תבנית כל דבר ודבר כמו שהראהו בהר להורות לעושי המלאכה, ולא טעה בתבנית אחת וכן מצינו בדוד לפי שמסר נפשו על בנין בית המקדש, שנאמר זכור ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה' וגו' (תהלים קלב, א - ב), לפיכך נקרא על שמו, שנאמר ראה ביתך דוד (מלכים א' יב, טז):

ביום כלות משה להקים - ולא נאמר ביום הקים מלמד שכל שבעת ימי המלואים היה משה מעמידו ומפרקו ובאותו היום העמידו ולא פרקו, לכך נאמר ביום כלות משה להקים, אותו היום כלו הקמותיו וראש חדש ניסן היה, בשני נשרפה הפרה, בשלישי הזו הזיה ראשונה, ובשביעי גלחו: (ב) **הם נשיאי המטת** - שהיו שוטרים עליהם במצרים והיו מוכים עליהם, שנאמר (שמות ה, יד) ויכו שוטרי בני ישראל וגו': **הם העומדים על הפקודים** - שעמדו עם משה ואהרן כשמנו את ישראל, שנאמר (במדבר א, ד) ואתכם יהיו וגו': (ג) **שש עגלת צב** - אין צב אלא מחופים וכן

(ישעיה סו, כ) בצבים ובפרדים, עגלות מכוסות קרויות צבים: **ויקריבו אותם לפני המשכן** - שלא קבל משה מידם עד שנאמר לו מפי המקום. אמר רבי נתן מה ראו הנשיאים להתנדב כאן בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו תחלה, אלא כך אמרו הנשיאים יתנדבו צבור מה שיתנדבו, ומה שמחסרין אנו משלימין, כיון שראו שהשלימו צבור את הכל, שנאמר (שמות לו, ז) והמלאכה היתה דים, אמרו מעתה מה לנו לעשות, הביאו את אבני השוהם והמלואים לאפוד ולחשן, לכך התנדבו כאן תחלה: (ז) **כפי עבודתם** - שהיה משא בני גרשון קל משל מררי, שהיו נושאים הקרשים והעמודים והאדנים: (ט) **כי עבדת הקדש עליהם** - משא דבר הקדושה הארון והשלחן וגו', לפיכך בכתף ישאו:

במדבר פרק ז

(א) ויהי ביום פלות משה להקים את המשכן וימשח אותו ויקדש אותו ואת כל פליו ואת המזבח ואת כל פליו וימשחם ויקדש אתם: (ב) ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת הם העומדים על הפקודים: (ג) ויביאו את קרבנם לפני יקנוק שש עגלת צב ושני עשר בקר עגלה על שני הנשאים ושור לאחד ויקריבו אותם לפני המשכן: (ד) ויאמר יקנוק אל משה לאמר: (ה) קח מאתם והיו לעבד את עבדת אהל מועד ונתתה אותם אל הלויים איש כפי עבדתו: (ו) ויקח משה את העגלת ואת הבקר ויתן אותם אל הלויים: (ז) את שתי העגלת ואת ארבעת הבקר נתן לבני גרשון כפי עבדתם: (ח) ואת ארבע העגלת ואת שמנת הבקר נתן לבני מררי כפי עבדתם ביד איתמר בן אהרן הכהן: (ט) ולבני קהת לא נתן כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו:

**Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by
Dr. Bernard & Robin Cohen, Milwaukee**

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts,
or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for the free 14-day trial of Rabbi
Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

רמב"ן

(ב - ה) ויקריבו נשיאי ישראל וגוי ויביאו את קרבנם לפני ה' - בעבור היות העגלות לצורך הקרבנות יקראו קרבן, וכן ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב (להלן לא נ), קרבן 5 לבדק הבית. והנה חשבו הנשיאים, שלא יתכן שישאו הלויים על כתף קרשי המשכן והאדנים שהם כבדות מאד והביאו מעצמן עגלות, שכן דרך כל נושאי בתי המלכים והיכלי אהליהם לשאת אותם בעגלות. ויתכן 10 שנפרש ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלות צב, שש עגלות גדולות נושאות קרבנותיהם, ושנים עשר בקר מושכים העגלות. והנה הביאו העגלות מלאות והבקר לפני המשכן, והשם צוה את משה קח מאתם - הכל, והיו - 15 העגלות והבקר שאינם לקרבן לעבוד את עבודת אהל מועד - ואחר כך לקחו הנשיאים את קרבניהם מעל העגלות ויקריבו אותם לפני המשכן, כי היו חושבים להקריב הכל בו ביום אחר שהורשו להקריבם לו, והשם צוה 20 (פסוק יא) נשיא אחד ליום יקריבו, ולכך לא הוצרך לומר עתה "קח מאתם": ודרך הלשון לומר "עגלות" על המלוי שבהן, כמו אוכלי שולחן איזבל (מ"א יח יט), וכן כי יודע כל שער עמי (רות ג יא), ולשון חכמים 25 (ב"ב קמו א) מאה קרונות של כדי יין וכדי שמן ושל כלי כסף וזהב. ואפשר שיהיה "צב" מלאות, וכן ובצבים ובפרדים (ישעיה סו כ) בעגלות מלאות אדם, ויהיה "שש עגלות צב" שש עגלות של מלוי, ומלואן היה מקרבנות 30 החנוכה אשר יפרש:

והזכיר הכתוב קרבנות הנשיאים בפרטן, ואחר כך כלל אותם (להלן פסוק פד) זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו מאת נשיאי ישראל קערות כסף שתיים עשרה, וכתב רש"י 35 (בפסוק פה) ללמדך שהיו כלי הקדש מכוונין במשקלם, שוקלם אחד אחד וחוזר ושוקלם כאחד כולם לא רבה ולא מיעט, מיסודו של רבי משה הדרשן. ואיני מבין טעמים בדבר זה, אם נחשוב שהוא נס מה תועלת יש בדבר 40 שיעשה בו הנס הזה, ואם כדרך כל הארץ הוא כן בכל המשקלות למה הזכיר אותו הכתוב:

ובספרי (נשא קס) אמרו בפירוש, ללמדך שלא ככלי הדיוט כלי בית עולמים, כלי הדיוט 45 שוקלן אחד אחד וחוזר ושוקלן כולם כאחד פעמים מרבה פעמים ממעט וכו', ושם אמרו, ר' נתן אומר כלי בית עולמים שקלן כלם חזר ועשה מהן אסימון וחזר ועשאן כלים לא רבה ולא מיעט, לומר שהיו זהב מזוקק מאד 50 שאפילו יתיכם ויעשה מהם אסימון יהיו במשקלם הראשון, ולא שנעשה בהן נס אלא שהיו זהב טהור מאד:

והנכון בטעם הכתוב, כי הקב"ה חולק כבוד ליריאי וכומו שאמר כי מכבדי אכבד (ש"א ב 55 ל), והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שלא יהא אחד קודם לחבירו וכבד את הנקדמים בדגלים בהקדמת ימים, אבל רצה להזכירם בשמם ובפרט קרבניהם ולהזכיר 60 יומו של כל אחד, לא שיזכיר ויכבד את הראשון "זה קרבן נחשון בן עמינדב" ויאמר וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו, כי יהיה זה קצור בכבוד האחרים. ואחרי כן חזר וכללם, להגיד שהיו שקולים לפניו יתברך. וכן 65 אמרו שם בספרי (נשא קס) מגיד הכתוב שכשם ששון כולם בעצה אחת כך שון כולם בזכות, קערות כסף שתיים עשרה, הן הן שהתנדבו ולא אירע בהן פסול:

ועוד בזה טעם אחר במדרשם, כי לכל אחד 70 מהנשיאים עלה במחשבה להביא חנוכה למזבח ושתהיה בזה השיעור, אבל נחשון חשב בשיעור הזה טעם אחד וזולתו כל אחד מהנשיאים חשב טעם בפני עצמו, אמרו שחשב נחשון שיביא קערת כסף שיהיה מנין 75 אותיותיה תשע מאות ושלישים כנגד שנותיו של אדם, ומשקלה שלשים ומאה כנגד תולדות שהעמיד, וכל המדרש כמו שכתבו רש"י (פסוק יט):

או כפי המדרש האחר (במדב"ר יג יג), שהיה 80 מסורת מיעקב אבינו ביד כל שבט ושבט כל מה שיארע לו עד ימות המשיח, והתחיל נחשון והקריב על סדר המלכות. קערה ומזרק, כנגד שני מלכים שעתידים לצאת ממנו שמולכים בים וביבשה והם שלמה ומלך 85 המשיח. ולכך הקריב קערה, כנגד הים שהוא מקיף את העולם כולו ודומה לקערה. שלשים ומאה, שביום שלישי הקווה הקב"ה כל הימים למקום אחד וקראם "ימים" בגימטריא מאה, ושלמה הוסיף ים אחד 90 למלאכת המקדש וקו שלשים יסוב אותו (מ"א ז כג), הרי מאה ושלישים. מזרק אחד כסף, כנגד העולם שהוא עשוי ככדור. שבעים שקל, שהם ימשלו על שבעים אומות. שניהם מלאים, שיביאו להם מנחות מכולן. סולת, 95 המסולאים בפז (איכה ד ב). בלולה בשמן, טוב שם משמן טוב (קהלת ז א). כסף, כמה דתימא כסף נבחר לשון צדיק (משלי י כ). כף אחת עשרה זהב, כנגד עשרה דורות מן פרץ ועד דוד שהיו כולם צדיקים מלאים מעשים 100 טובים כריח הקטורת. פר אחד, כנגד אברהם, איל אחד, כנגד יצחק, כבש אחד, כנגד יעקב. שער עזים אחד, לכפר על מעשה יהודה שהביא הכתונת לאביו. ולזבח השלמים בקר שנים, כנגד דוד ושלמה שהתחילו במלכות, 105 והיו צדיקים והיתה המלכות שלימה. אילים

וזבולון הקריב, שהיה עוסק בפרקמטיא וטורח ונותן לתוך פיו של יששכר ונוטל שכר 120 עמו, קערה כנגד הים שהיה לחוף ימים (במדב"ר יג טז). וכן מצאו שם במדרש בכל שבט ושבט טעם מיוחד בקרבנו ובשיעורי הקרבן, ולכך השוה אותם הכתוב לפרט כל אחד בעצמו כאילו לא הוזכר האחר. ואחרי 125 כן כללם כאחד, לרמוז כי בעת אחת עלה במחשבתם להקריב החנוכה ולא קדם אחד לחבירו במחשבה ולא בהבאה לפני המשכן, ועל זה הזכירם הכתוב לכולם בהשוואה :

חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה, כנגד חמשה עשר מלכים שהיו מן רחבעם ועד צדקיהו מלך בן מלך, מהם צדיקים גמורים מהם בינונים מהם רשעים 110 גמורים. זו מחשבתו של נחשון בן עמינדב : ונתנאל בן צוער חשב גם כן בלבו שיביא חנוכה בשיעור זה וחשב בו טעם אחר (במדב"ר יג טו), והקריב על שם התורה לפי שהיה שבחו של שבט יששכר בחכמת התורה, 115 קערת כסף, כנגד התורה שקרויה לחם שנאמר לכו לחמו בלחמי (משלי ט ה), ונאמר בלחם הפנים (שמות כה כט) ועשית קערותיו :

מי השילוח לפרשת נשא

ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלות צב ושני עשר בקר עגלה על שני הנשיאים ושור לאחד ויקריבו אותם לפני המשכן, כי באמת הי' להם גודל רחמנות על הלויים הנושאים שישאו משא כבידה ולכן לא היו יודעים מה לעשות כי לא הי' עפ"י הדבור למשה ויראו פן נצרכו הלויים לעמל את גופם בעבודת המשא בכדי שיזדכך לבם, כי נמצא לפעמים שלא יוכל האדם להזדכך לבו עד שיעבוד את הש"י בגופו, ואולי אין הרחמנות הזה מ' רק ממה שנמצא במזג להם ובמקום שאין הש"י חפץ נקרא רחמי רשעים אכזרי, ע"כ ראוי שיביאו שני הנשיאים עגלה כי שנים שיעשו דבר יסכי' הש"י עמם, כמ"ש ובדעת צדיקים יחלצו היינו כאשר יסכימו שני תלמידי חכמים לדעת אחת. ושור לאחד כי תפסת מועט תפסת כי לא רצה לסמוך על דעתו וכאשר ראה שחבירו הסכים לזה אז הבינו כי מה' הוא כמ"ש בירמי' כאשר בא חנמאל ויאמר לו קנה לך אז אמר ואדע כי מה' הוא, כמו שמבואר בפסו' ואלקי מסכה כו', וכאשר ראה משרע"ה השתומם מאוד, וסבר שנגלה עליהם הדבור בלא ידיעתו עד שאמר לו הש"י קח מאתם היינו שלא הי' רק מדעת עצמם ועכ"ז קח מאתם שכיוונו לאמיתת רצוני כי כן הי' רצוני שיתנדבו שור לאחד ועגלה על שני הנשיאים :

מי השילוח למגילת רות

ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלימה, במדרש רות איתא א"ר חסא, אשר באת לחסות תחת כנפיו, היינו כי ותהי משכורתך שלימה משמע כל הפעולה תהי' נקרא על שמך הן המחשבה הן הפעולה, ובאמת המחשבה ביד הש"י, וע"ז א"ר חסא אשר באת לחסות תחת כנפיו היינו החוסה בה' ותלולה כל פעולותיו בהש"י אזי הש"י נותן לו מדה במדה שתולה אף המחשבה על פעולות האדם, ולזה נקרא ר' חסא כי כל תנא נקרא ע"ש המאמר, וחסא הוא לשון חוסה בצל כנפיו, וזהו מאמר המדרש מה בעטרה שעטרה לו אמו כו' לא זז מחבבה עד שקראה אמי, היינו אחר שאמר דהמ"ע כי מידך נתנו לך היינו שתלה כל המעשה בהש"י ולזאת לא זז מחבבה עד שקראה אמי, אמי היינו המחשבה, והוא כי אף המחשבה נקראת על שמך, וע"ז נאמר במדרש אצל הנשיאים קח מאתם, היינו כי משה רבינו ע"ה חלש דעתו בראותו מעשה הנשיאים והש"י אמר לו ליקח מאתם כי זאת הוא מעשי ידם, והיינו כי נתנאל בן צוער השיאן עצי הלזו והוא ידע אשר ה' יתן חכמה מפיו כו', לזאת קרא הדבר על שמם כמו שנתבאר במקומו בפי' נשא :